

NOTAT

DISKRIMINATION OG HANDICAP

ET NOTAT BASERET PÅ RESULTATER FRA SHILD (SURVEY
OF HEALTH, IMPAIRMENT AND LIVING CONDITIONS)

ANNA AMILON
LENA BECH LARSEN
STINE VERNSTRØM ØSTERGAARD

KØBENHAVN 2017

DISKRIMINATION OG HANDICAP
ET NOTAT BASERET PÅ RESULTATER FRA SHILD (SURVEY OF HEALTH, IMPAIRMENT AND LIVING
CONDITIONS)

Afdelingsleder: Kræn Blume Jensen
Afdelingen for Socialpolitik og Velfærd

© 2017 SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd
Herluf Trolles Gade 11
1052 København K
Tlf. 33 48 08 00
sfi@sfi.dk
www.sfi.dk

SFI's publikationer kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden.

SFI-notater skal danne grundlag for en faglig diskussion. SFI-notater er foreløbige resultater, og læseren bør derfor være opmærksom på, at de endelige resultater og fortolkninger fra projektet vil kunne afvige fra notatet.

INDHOLD

1	INTRODUKTION	5
2	KONVENTIONER OG LOVGIVNING	7
	Definiton af diskrimination	7
3	DISKRIMINATION PÅ GRUND AF HANDICAP	9
4	DISKRIMINATION I FORBINDELSE MED AT TEGNE FORSIKRINGER	13
5	OPSAMLING	17
	LITTERATUR	19

INTRODUKTION

Formålet med dette notat er at undersøge, i hvilket omfang og i hvilke situationer, mennesker med handicap oplever, at de bliver diskrimineret. Notatet er baseret på SFT's spørgeskemaundersøgelse SHILD – Survey of Health, Impairment and Living conditions in Denmark. Formålet med SHILD er at belyse forhold for mennesker med handicap sammenholdt med mennesker uden handicap og at følge udviklingen over tid. Sigtet er således at bidrage med viden om sammenhænge mellem handicap og levevilkår og udviklingen i disse sammenhænge.

Respondenterne i SHILD bliver spurgt, om de har et handicap eller længevarende helbredsproblem og i givet fald hvilken type af handicap eller helbredsproblem. På baggrund af besvarelserne definerer vi følgende fem grupper:¹

- Personer uden handicap (69 pct.)
- Personer med mindre fysisk handicap (17 pct.)
- Personer med større fysisk handicap (10 pct.)
- Personer med mindre psykisk handicap (6 pct.)
- Personer med større psykisk handicap. (3 pct.)

I spørgeskemaundersøgelsen i 2016 har vi blandt andet spurgt alle med handicap om deres oplevelser med diskrimination. I dette notat fokuserer vi altså på den oplevede diskrimination. Vi finder følgende hovedresultater:

- Ca. hver fjerde person med et handicap oplever at være blevet diskrimineret
- Personer med et større handicap oplever at være blevet diskrimineret i højere grad end personer med et mindre handicap
- Personer med et synligt handicap vurderer i højere grad at være blevet diskrimineret end personer med et ikke-synligt handicap
- For personer med psykiske handicap er andelen, der oplever at være blevet diskrimineret, steget signifikant fra 2012 til 2016
- Personer med handicap oplever hyppigst diskrimination fra arbejdsgivere, personale i uddannelsessektoren, arbejdskollegaer og medstuderende

¹ Det er muligt at have flere typer af handicap. Procenterne summerer derfor ikke til 100.

- Blandt personer med handicap har ca. hver fjerde oplevet at få afslag på at tegne forsikring med deres helbred eller handicap som begrundelse. Blandt personerne med et større fysisk handicap er andelen en tredjedel
- Det er især livsforsikringer og ulykkesforsikringer, som personer med handicap oplever at få afslag på
- 30 pct. har enten fået afslag eller skærpede betingelser, som fx forhøjet præmie, begrænset dækning eller andre vilkår. Afslag og skærpede betingelser gør sig især gældende for personer med større fysisk handicap.

BOKS 1.1

Kort om SHILD.

SHILD er en panelundersøgelse, hvor de samme personer bliver interviewet gentagne gange. Panelstrukturen giver mulighed for at beskrive udviklingen i levevilkår over tid, og potentielt før og efter at en person erhverver et handicap.

Første SHILD blev gennemført i 2012, og den nuværende SHILD (gennemført i 2016) er således anden gang, undersøgelsen gennemføres. SHILD er baseret på en repræsentativ stikprøve af tilfældigt udvalgte personer i den danske befolkning mellem 16-64 år. I 2016 har 20.451 personer besvaret spørgeskemaet ud af 38.000 tilfældigt udtrukne. Det giver en svarprocent på 54 pct. I alle beregninger i dette notat anvender vi vægte for at sikre datamaterialets repræsentativitet. I alt vurderer 69 pct. af respondenterne, at de ikke har et handicap eller længeværende helbredsproblem. 31 pct. af respondenterne vurderer, at de har mindst et handicap eller længeværende helbredsproblem.

Notatet er struktureret på følgende måde. I kapitel 2 præsenterer vi konventioner og lovgivning på diskriminationsområdet. I kapitel 3 præsenterer vi vores definition af diskrimination samt resultaterne fra SHILD 2016 (herunder også udviklingen fra 2012), hvor vi ser på omfanget af diskrimination blandt personer med handicap, og i hvilke situationer, disse personer oplever, at de bliver diskrimineret. I kapitel 4 undersøger vi diskrimination i forbindelse med at tegne forsikringer. Kapitel 5 opsummerer resultaterne.

KONVENTIONER OG LOVGIVNING

Forbud mod diskrimination er indsat i en række bestemmelser om menneskerettigheder, fx FN's handicapkonvention. Danmark tiltrådte handicapkonventionen i 2009, hvormed vi forpligter os til "at forbyde enhver diskrimination på grund af handicap".

I Danmark er der dog ikke et generelt forbud mod diskrimination på grund af handicap, og mennesker med handicap er foreløbigt kun beskyttet ved lov mod diskrimination på arbejdsmarkedet. Den danske børne- og socialminister har i februar 2017 rejst et forslag om et generelt forbud mod diskrimination af handicappede. Dette forslag er fortsat under behandling.

Et generelt forbud mod diskrimination af personer med handicap betyder helt konkret, at mennesker med handicap ikke behøver at finde sig i diskrimination, når det gælder fx nægtet adgang til servering på restauranter, til uddannelsesinstitutioner, natklub, børnepasning, afslag på forsikring mv. Med et sådan generelt forbud vil mennesker med handicap under alle omstændigheder have muligheden for at klage, hvis de føler sig diskrimineret.

Danmark er det eneste nordiske land, som ikke allerede har indført et generelt forbud mod diskrimination på grund af handicap. Fx vedtog Norge et diskriminationsforbud i 2004 og Finland i 2014. Sverige har haft forskellige reguleringer på området siden 1999. Både i FN's Menneskerettighedsråd og Handicapkomité har der været kritik af den danske lovgivning for hidtil ikke at leve op til handicapkonventionen.

DEFINITION AF DISKRIMINATION

Diskrimination kan have mange former og kan komme til udtryk på flere måder² og kan have konsekvenser for, om en person med handicap får en uddannelse, et job, den rigtige (og rettidige) behandling i sundhedsvæsenet, får en forsikring, engagerer sig i kulturlivet eller sociale aktiviteter osv.

Når vi i denne undersøgelse af hverdagsliv og levevilkår for mennesker med handicap fokuserer på diskrimination, er det med udgangspunkt i respondentens egen vurdering. I forhold til resultaterne, der bliver præsenteret i dette notat, er diskrimination baseret på to parametre:

² Diskrimination kan komme til udtryk direkte, indirekte, institutionelt, ikke-institutionelt, bevidst og ubevidst (Jensen mfl., 2012). Diskriminerende handlinger er ofte forbundet med mundtlig aggression, undgåelse, individuelle tilfælde af urimelig behandling og fysisk angreb eller aggression (Institut for Menneskerettigheder, 2011).

1. Den definition af diskrimination, som er præsenteret i SHILD: "Diskrimination finder sted, når folk bliver forskelsbehandlet, fordi de opfattes som forskellige fra andre".
2. Respondentens egen vurdering af, hvorvidt han/hun føler, at han/hun er blevet diskrimineret.

SHILD (2012 og 2016) tager dermed udgangspunkt i den oplevede diskrimination. Denne type diskrimination kaldes også den "subjektive" diskrimination og bygger altså på borgerens egen (subjektive) oplevelse af en situation. Det vil sige, at det ikke nødvendigvis drejer sig om en faktisk (objektiv) diskrimination, der indebærer en konkret, påviselig og evt. ulovlig forskelsbehandling.

I dette notat har vi stillet skarpt på følgende punkter inden for diskriminationstemaet:

- Diskrimination på grund af handicap
- Hvem der diskriminerer
- Diskrimination i forhold til at tegne forsikringer.

DISKRIMINATION PÅ GRUND AF HANDICAP

I SHILD 2016 er alle deltagere blevet spurgt, om de oplever diskrimination på baggrund af forskellige karakteristika.³

I SHILD 2016 vurderer 30,8 pct. af deltagerne, at de har et handicap. Blandt alle personer med handicap vurderer 13,6 pct., at de bliver diskrimineret på grund af deres handicap, et længerevarende helbredsproblem eller en psykisk lidelse. Der er ikke sket nogen statistisk signifikant udvikling siden 2012, hvor det var 12,8 pct. af deltagerne, der oplevede diskrimination.

TABEL 3.1

Personer udsat for diskrimination pga. af deres handicap fordelt på type og grad af handicap samt år. Procent.

	2012	2016	Sign.
Alle med handicap	12,8	13,6	
Mindre fysisk handicap	6,7	7,0	
Større fysisk handicap	23,6	24,4	
Mindre psykisk handicap	14,5	18,2	*
Større psykisk handicap	31,8	39,6	*

Typen af handicap, som en person har, er afgørende for, om de oplever at blive diskrimineret. SHILD 2016 viser, som SHILD 2012, at personer med et større fysisk handicap har tre gange større sandsynlighed for at opleve diskrimination på baggrund af deres handicap i forhold til personer med et mindre fysisk handicap. Samme tendens viser sig blandt personer med psykisk handicap, hvor sandsynligheden for at opleve diskrimination er dobbelt så stor, hvis der er tale om et større psykisk handicap overfor et mindre psykisk handicap.

Vores analyser viser, at flere personer med psykisk handicap oplever at blive diskrimineret i 2016 end i 2012. Blandt personer med et mindre psykisk handicap oplevede 18,2 pct. diskrimination på grund af deres handicap i 2016, hvor det i 2012 drejede sig om 14,5 pct.

På samme måde ser vi, at andelen af personer med et større psykisk handicap, der oplever diskrimination på grund af sit handicap, er steget signifikant, fra 31,8 pct. i 2012 til 39,6 pct. i 2016.

³ I spørgeskemaundersøgelsen spørger vi ligeledes til oplevelsen af diskrimination i relation til køn, alder, etnicitet, religion, seksuel orientering, udseende, højde, vægt, samlevers samt børns eller forældres handicap, længerevarende helbredsproblem eller psykisk lidelse. Helt konkret har vi spurgt til alle karakteristika således: "Diskrimination finder sted, når folk bliver forskelsbehandlet, fordi de opfattes som forskellige fra andre. Føler du, at du bliver forskelsbehandlet pga. [karakteristika]?"

Hvor nemt man bemærker en persons handicap, kan spille en rolle for, om de oplever diskrimination. Deltagerne i SHILD er blevet spurgt til, hvor hurtigt en fremmed vil bemærke deres handicap. Helt konkret har vi spurgt: ”Vil en fremmed i løbet af 5 minutter lægge mærke til, at du har et handicap, helbredsproblem eller en psykisk lidelse?”. Hvis respondenterne har svaret, at dette ”Altid” eller ”Nogle gange” er tilfældet, har vi antaget, at handicappet er nemt at bemærke.

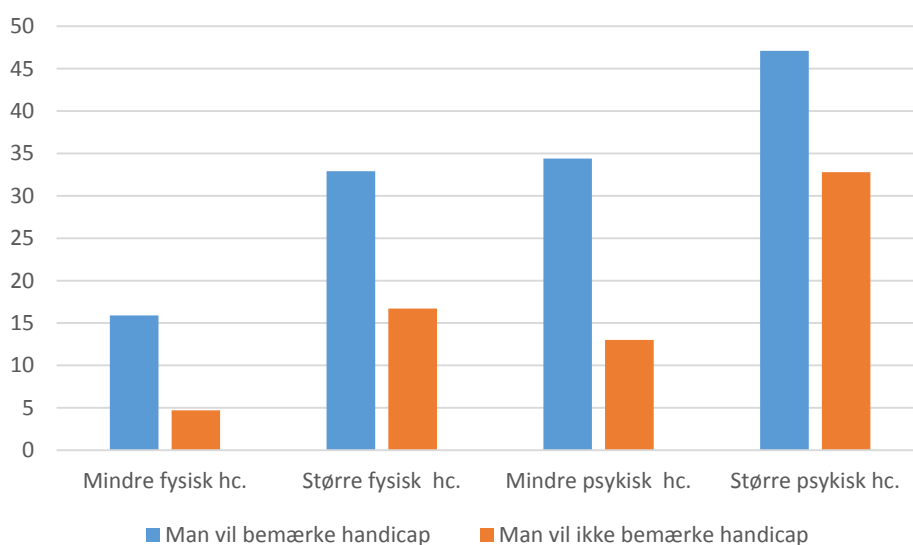
Som det fremgår af figur 3.1, har det stor betydning, hvor nemt et givet handicap bemærkes, for hvorvidt den enkelte oplever diskrimination på grund af sit handicap. For alle fire typer af handicap er der signifikant forskel mellem, hvorvidt man oplever diskrimination, alt efter om man vurderer, at ens handicap nemt bemærkes eller ej.⁴

Blandt andet ser vi, at blandt personerne med et mindre fysisk handicap, som bemærkes, er det 15,9 pct., der oplever diskrimination, mens blandt dem med et mindre handicap, som ikke bemærkes, er det 4,7 pct., der oplever diskrimination.

Personer, der selv vurderer, at deres handicap nemt bemærkes, oplever altså i højere grad at blive diskrimineret og vil måske i højere grad også tilskrive diskriminationen deres handicap. Både graden af og hvor nemt handicappet bemærkes har altså betydning for, hvorvidt en person oplever diskrimination på grund af sit handicap.

FIGUR 3.1

Andel, der oplever diskrimination på grund af deres handicap, fordelt på egen vurdering af, hvor nemt handicappet bemærkes. Særligt for type og grad af handicap (forkortet hc). Procent.

HVEM FORSKELSBEHANDLER?

Blandt de personer med handicap, der oplever diskrimination grundet deres handicap, har vi spurgt ”Hvem forskelsbehandler dig pga. handicap, længerevarende helbredsproblem eller psykisk lidelse?”. Her skulle deltagerne vælge den vigtigste og altså kun afgive ét svar. Svarmulighederne fremgår af tabel 3.2.

⁴ Det samme gjorde sig gældende for SHILD 2012, og der er ingen udvikling i forskellene mellem 2012 og 2016, derfor vises disse tal ikke.

TABEL 3.2

Diskriminerede personer med handicaps vurdering af, hvem den vigtigste, der har forskelsbehandlet dem, er. Fordelt på type og grad af handicap samt år. Procent.

	Alle med handicap (p = 0,005)		Mindre fysisk		Større fysisk (p < 0,001)		Mindre psykisk		Større psykisk	
	2012	2016	2012	2016	2012	2016	2012	2016	2012	2016
Ven eller nabo	9	6	8	7	9	5	8	8	9	5
Familie eller slægtninge	20	14	18	11	20	15	23	18	23	14
Arbejdsgiver/personale i uddannelses- sektoren/arbejdskolleger /medstuderende	22	26	29	35	16	20	23	30	18	19
- opdelt på arbejdsgiver/personale i uddannelsessektoren i 2016		15		17		14		18		11
- opdelt på arbejdskolleger /medstuderende i 2016		10		15		6		12		7
Personale i den kommunale administra- tion	16	15	12	10	19	17	16	14	14	17
Hjemmehjælpere, støttepersoner, sundhedspersonale	2	4	4	2	2	5	-	-	4	6
Personer fra foreningsliv, fx idrætssklub	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Personale i butikker, biografer, bus eller tog	5	2	-	-	8	2	-	-	-	-
Fremmed person	11	14	11	17	12	14	9	10	15	14
Andre	14	18	13	13	14	20	17	15	9	22
Antal personer	591	647	167	195	322	367	138	164	123	176

Anm.: Når en celle i tabellen er markeret med (-), skyldes det, at der er for få personer i cellen, til at vi kan udtale os om denne celle.

Anm.: I 2012 blev der i spørgeskemaet samlet spurgt til forskelsbehandling fra "Arbejdsgiver/personale i uddannelsessektoren/arbejdskollega/medstuderende", i 2016 blev denne kategori delt op, så der blev spurgt særskilt til "Arbejdsgiver/personale i uddannelsessektoren" og "arbejdskollega/medstuderende". I tabellen opgives både det samlede og opdelte tal for år 2016.

Som det fremgår af tabel 3.2, oplever personer med handicap hyppigst diskrimination fra "Arbejdsgiver/personale i uddannelsessektoren/arbejdskollega/medstuderende" (26 pct.), dernæst er det hyppigst "Andre" (18 pct.) end dem, vi har listet, "Personale i den kommunale administration" (15 pct.), "Familie eller slægtninge" (14 pct.) og "Fremmede" (14 pct.).

Det er således hyppigst i relationer knyttet til arbejdsinstitutioner og uddannelsesinstitutioner, at personer med handicap oplever diskrimination.

DISKRIMINATION I FORBINDELSE MED AT TEGNE FORSIKRINGER

På baggrund af en antagelse om, at der er ulighed i forhold til adgang til forsikring, har vi valgt at se nærmere på diskrimination af personer med handicap i forbindelse med at tegne forsikringer. Spørgsmålene om forsikringer er desværre kun medtaget i 2016, så vi kan ikke se på udviklingen siden 2012 inden for området.

De enkelte forsikringsselskaber fastlægger selv vilkårene for at tegne forsikring på baggrund af statistik og den enkelte persons konkrete forhold. Forsikringsselskaberne kan dermed selv vælge, hvorvidt de vil tilbyde en forsikring med forhøjet præmie eller med forbehold, samt om de vil afslå en henvendelse. Et afslag kan fx dreje sig om tilfælde, hvor forsikringsselskabet vurderer, at risikoen ved en hændelse, som forsikringen skal dække, er høj eller ikke kan vurderes. Forsikringsselskaberne er forpligtet til at give en saglig begrundelse for et afslag, dog er der ikke nogle bindende retningslinjer for hvad en saglig begrundelse dækker over. Helt konkret kan det betyde, at forsikringsselskaber nægter personer med handicap forsikringer, der udbetaler kompensation ved kritisk sygdom, tab af erhvervsevne, invaliditet eller død⁵ (Institut for Menneskerettigheder, 2016).

Vi har i SHILD 2016 spurgt ”Har du oplevet at få afslag på at tegne forsikring, som blev begrundet i dit helbred eller handicap” Det fremgår af tabel 4.1, at der blandt alle deltagere med handicap er 24 pct. (1.439 personer), der har oplevet at få afslag på at tegne forsikring med deres helbred eller handicap som begrundelse. Blandt personerne med et større fysisk handicap har en tredjedel af respondenterne oplevet at få afslag på at tegne forsikring med deres helbred eller handicap som begrundelse.

TABEL 4.1

Andel, der har fået afslag på at tegne forsikring med helbred eller handicap som begrundelse i 2016. Procent.

	Pct.	Antal personer
Alle med handicap	24,0	6.062
Mindre fysisk	20,5	3.676
Større fysisk	33,6	1.755
Mindre psykisk	20,2	1.048
Større psykisk	26,1	482

⁵ Institut for Menneskerettigheder (2016) vurderer, at dette er i strid med FN's handicapkonvention, hvor der bl.a. står, at deltagerstaterne: ”... er forpligtede til at sikre, at personer med handicap tilbydes sygeforsikringer og livsforsikringer på retfærdige og rimelige vilkår” (art 25, litre e).

De personer med handicap, der har oplevet at få afslag på en forsikring, er yderligere blevet spurgt til, hvilken slags forsikring der var tale om. Her var det muligt at vælge de følgende svarkategorier:

- Indboforsikring
- Livsforsikring
- Ulykkesforsikring
- Rejseforsikring
- Tab af erhvervsevne
- Kritisk sygdomsforsikring
- Andet.

Resultaterne i tabel 4.2 viser, at der især er tale om livsforsikringer, når personer med handicap oplever at få afslag. Her er det nemlig 40,9 pct., der svarer, at det drejer sig om livsforsikringer. Dernæst er det ulykkesforsikring, hvor 27,3 pct. af deltagerne svarer, at det er denne type forsikring, de har fået afslag på.

TABEL 4.2

Forskellige typer af forsikringer, den enkelte har fået afslag på med helbred eller handicap som begrundelse i 2016. Fordelt på type og grad af handicap. Procent.

	Alle med handicap	Mindre fysisk	Større fysisk	Mindre psykisk	Større psykisk
Indboforsikring	1,1	0,9	1,1	-	-
Livsforsikring	40,9	36,9	45,5	47,5	38,7
Ulykkesforsikring	27,3	25,3	31,4	24,2	33,3
Rejseforsikring	3,6	2,6	5,0	2,7	2,9
Tab af erhvervsevne	14,3	16,1	13,3	15,9	13,3
Kritisk sygdomsforsikring	19,4	17,6	22,4	16,7	16,8
Andet	27,1	28,2	24,1	24,4	31,4
Antal personer	1.439	752	590	214	139

Anm.: Når en celle i tabellen er markeret med (-), skyldes det, at der er for få personer i cellen, til at vi kan udtale os om denne celle.

Blandt personer med handicap, der har oplevet at få afslag på en forsikring, har langt de fleste (81,2 pct.) ”kun” fået afslag på én type forsikring. Der er 12,6 pct., der har oplevet at få afslag fra mindst to af de fremhævede forsikringstyper, og 6,3 pct., der har oplevet at få afslag på mindst tre forsikringstyper.

TABEL 4.3

Antal typer af forsikringer, den enkelte har fået afslag på med helbred eller handicap som begrundelse i 2016. Procent.

1	81,2
2	12,6
3	4,5
4	1,1
5 eller flere	0,7
Total	100

I SHILD har vi desuden spurgt til skærpede betingelser: ”Har du oplevet, at pensionskasser eller forsikringssselskaber stiller skærpede betingelser – fx forhøjet præmie eller begrænset dækning – på grund af dit helbred eller handicap?” og igen, hvilken type forsikring, dette drejede sig om.

Resultaterne i tabel 4.4 viser, at blandt alle i undersøgelsen med handicap svarer 3,2 pct., at de har fået en forhøjet præmie, 11,1 pct. svarer, at de har fået begrænset dækning, og 4,2 pct. har fået andre vilkår. De skærpede betingelser gør sig især gældende for personer med større fysisk handicap.

TABEL 4.4

Andel, der har oplevet, at der blev stillet skærpede betingelser for sikringer med helbred eller handicap som begrundelse i 2016. Procent.

	Forhøjet præmie	Begrænset dækning	Andre vilkår	Antal personer
Alle med handicap	3,2	11,1	4,2	6.054
Mindre fysisk	2,7	10,4	4,0	3.671
Større fysisk	5,0	15,2	5,4	1.751
Mindre psykisk	2,1	9,3	4,2	1.049
Større psykisk	3,6	10,6	3,1	483

For langt de fleste (71,4 pct.) gælder det, at de ”kun” har oplevet, at der blev skærpede betingelser til en type forsikring. For 18,1 pct. af deltagerne drejede det sig om to forsikringstyper.

TABEL 4.5

Antal typer af forsikringer, den enkelte har oplevet, at der blev stillet skærpede betingelser til, med helbred eller handicap som begrundelse i 2016. Procent.

Antal typer af forsikringer	Pct.
1	71,4
2	18,1
3	7,5
4	2
5 eller flere	1
Total	100

I forhold til den enkeltes oplevelser med skærpede betingelser i forbindelse med at tegne forsikring drejer det sig særligt om ulykkesforsikring (39,1 pct.) og livsforsikring (35,8 pct.). Ellers er oplevelsen rimeligt fordelt blandt de øvrige tre handicapgrupper.

TABEL 4.6

Forskellige typer af forsikringer, den enkelte har oplevet, at der blev stillet skærpede betingelser til, med helbred eller handicap som begrundelse i 2016. Fordelt på type og grad af handicap. Procent.

	Alle med handicap	Mindre fysisk	Større fysisk	Mindre psykisk	Større psykisk
Indboforsikring	2,6	2,1	3,4	-	7,7
Livsforsikring	35,8	33,2	38,3	38,7	28,7
Ulykkesforsikring	39,1	40	40,3	33,6	45,1
Rejseforsikring	4,5	4,3	5,1	4,2	-
Tab af erhvervsevne	22,7	23,6	22,3	18,7	22,9
Kritisk sygdomsforsikring	20,5	20,5	20,2	17,2	17,7
Andet	18	18,1	16,2	25,4	15,4
Antal personer	1.133	643	446	165	90

Anm.: Når en celle i tabellen er markeret med (-), skyldes det, at der er for få personer i cellen, til at vi kan udtale os om denne celle.

Der tegner sig et billede af, at personer med handicap kan have svært ved at tegne forsikringer. Når vi skelner mellem de fire kategorier af handicap, som vi operer med, viser det sig ikke overraskende, at personer med større i forhold til de mindre handicap i særlig høj grad oplever diskrimination, når de vil tegne forsikring – dette gælder både fysisk og psykisk handicap. Det er oftest livs- og ulykkesforsikringer samt kritisk sygdomsforsikring og forsikring mod tab af erhvervsevne, som personer med handicap får afslag på eller bliver tilbudt på skærpede betingelser. Det er sjældnere indboforsikring og rejseforsikring, personer med handicap kan have svært ved at få.

OPSAMLING

Dette notat giver et overblik over omfanget af oplevet diskriminering blandt personer med handicap. Vi skelner mellem hhv. større og mindre hhv. fysiske og psykiske handicap. Resultaterne viser, at ca. hver fjerde person med et handicap oplever at være blevet diskrimineret. Både graden af handicap, og hvor nemt handicappet bemærkes, har betydning for, hvorvidt en person oplever at være blevet diskrimineret på grund af sit handicap – personer med et større handicap oplever altså at være blevet diskrimineret i højere grad end personer med et mindre handicap. Personer med et handicap, der nemt kan bemærkes, vurderer i højere grad at være blevet diskrimineret, end personer med et handicap, der ikke nemt kan bemærkes.

For personer med psykiske handicap er andelen, der oplever at være blevet diskrimineret, steget signifikant fra 2012 til 2016. Personer med handicap oplever hyppigst diskrimination fra ”Arbejdsgiver/personale i uddannelsessektoren/arbejdskollega/medstuderende”. Dette resultat er bemærkelsesværdigt, set i lyset af at dansk lovgivning beskytter mod diskrimination på arbejdspladsen.

Blandt personer med handicap har ca. hver fjerde oplevet at få afslag på at tegne forsikring med deres helbred eller handicap som begrundelse. Blandt personerne med et større fysisk handicap er andelen en tredjedel. Det er især livsforsikringer og ulykkesforsikringer, som personer med handicap oplever at få afslag på. Derudover har forholdsvis mange fået skærpede betingelser, som fx forhøjet præmie, begrænset dækning eller andre vilkår. De skærpede betingelser gør sig især gældende for personer med større fysisk handicap.

Notatet tegner dermed et billede af, at oplevet diskrimination er et reelt problem for mange personer med handicap i Danmark i dag.

LITTERATUR

- Damgaard, M., T. Steffensen & S. Bengtsson (2013): Hverdagsliv og levevilkår for mennesker med handicap. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 13:26
- Institut for Menneskerettigheder (2016): *Diskrimination og handicap – Forslag til et forbud mod diskrimination på grund af handicap*. København: Institut for Menneskerettigheder.
- Institut for Menneskerettigheder (2011): *Begrebskatalog*. København: Institut for Menneskerettigheder.
- Jensen, T.G., K. Weibel, M.K. Tørslev, L.L. Knudsen & S.J. Jacobsen (2012): *Måling af diskrimination på baggrund af etnisk oprindelse*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 12:22.